

Súd: Okresný súd Rožňava
Spisová značka: 15C/4/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6717207555
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 05. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Janečková
ECLI: ECLI:SK:OSRV:2018:6717207555.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Rožňava sudkyňou JUDr. Katarínou Janečkovou, v právnej veci žalobcu D. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom O. XXX/X, XXX XX H. - J., zastúpeného JUDr. Ladislavom Csákóom, advokátom Advokátskej kancelárie so sídlom Hviezdoslavova 4, 048 01 Rožňava, proti žalovaným: 1/ E. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. XX, XXX XX I., zastúpeného Advokátskou kanceláriou ABELOVSKÝ - PETRUŇO, so sídlom Tehelná 189, 960 01 Zvolen a 2/ INCAR, s.r.o., so sídlom Vinárska 14, 951 41 Lužianky, IČO: 36 534 391, zastúpeného JUDr. Ladislavom Barátom, s.r.o., advokátom Advokátskej kancelárie so sídlom Školská 3, 949 91 Nitra, za účasti intervenienta Generali Poistovňa, a.s., Lamačská cesta 3/A, 841 04 Bratislava, IČO: 35 709 332, zastúpeného advokátskou kanceláriou MST PARTNERS, s.r.o., so sídlom Laurinská 3, 811 01 Bratislava, o náhrade nemajetkovej ujmy v peniazoch takto

rozhodol:

I. Súd žalobu žalobcu voči žalovanému v 1. rade **z a m i e t a** .

II. Súd **z a v ä z u j e** žalovaného v 2. rade zaplatiť žalobcovi nemajetkovú ujmu vo výške 15.000,- Eur, do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

III. V prevyšujúcej časti žalobu žalobcu **z a m i e t a** .

IV. Súd **z a v ä z u j e** žalovaného v 2. rade nahradiť žalobcovi trovy tohto konania vo výške 100 % s tým, že o výške trov bude rozhodnuté osobitným uznesením, po právoplatnosti tohto rozsudku.

V. Žalovanému v 1. rade a intervenientovi súd náhradu trov **n e p r i z n á v a** .

odôvodnenie:

1. Žalobca podanou žalobou žiadal, aby súd spoločne a nerozlučne zaviazal žalovaných k zaplateniu nemajetkovej ujmy vo výške 30.000,- Eur. Žalobu odôvodnil tým, že dňa 21.08.2013 smerom od X. P. Z. pred obcou Č., okres Z. došlo k dopravnej nehode medzi nákladným motorovým vozidlom zn. M. H., ev.č. P. XXX C. s návesom zn. U., T.Č.. XXX R., riadeným vodičom E. U., zamestnancom spoločnosti INCAR, s.r.o. Lužianky a medzi osobným motorovým vozidlom V.. E. XXX W., T.Č.. X. riadeným H. Y.. Posádku vozidla tvorili aj ďalšie osoby, a to spolujazdec I. W. a N. X.. Pri nehode p. X. utrpela len ľahšie zranenia avšak p. Y. a p. W. utrpeli zranenia, ktorým na mieste nehody podľahli.

2. Ako to z výsledkov trestného konania vyplýva, nehodu spôsobil žalovaný ad 1/ E. U. ako vodič nákladného motorového vozidla s tým, že nevenoval riadeniu vozidla dostatočnú pozornosť a nesledoval náležitým spôsobom situáciu v cestnej premávke, pričom porušil najmä ustanovenie § 4 ods. 1 psím. c/ zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke, v znení neskorších predpisov. Z rozsudku Okresného súdu Rožňava sp. zn. 1T 60/2014 zo dňa 16.06.2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6 To 73/2014 zo dňa 19.11.2014 vyplýva, že k dopravnej nehode došlo tak, že po výjazde z miernej

pravotočivej zákruty žalovaný ad 1/ plynulo prešiel do protismeru, kde narazil do protiúderu osobného motorového vozidla. Žalovaný ad 1/ bol uznaný za vinného zo spáchania prečinu usmrtenia podľa § 149/1, 2a TZ.

3. Nebohý I. W. bol jeho nevlastným synom /ide o syna jeho manželky z jej predchádzajúceho manželstva/, ktorého od malička vychovával spolu aj so svojou manželkou, a preto akúkoľvek ujmu, ktorú by utrpel, by pociťoval ako vlastnú ujmu tak, ako to má na mysli § 116 OZ. V dôsledku dopravnej nehody došlo k neoprávnenému zásahu do práv na ochranu jeho osobnosti. Dôsledky tejto dopravnej nehody sú nenapraviteľné, trvalé a znamenajú ďalekosiahly zásah do jeho práv na súkromný a rodinný život. So stratou nevlastného syna sa veľmi ťažko vyrovnáva a že sa s ňou nikdy nebude môcť úplne vyrovať.

4. Uplatňuje si nemajetkovú ujmu vo výške 30.000,- Eur, ktorú považuje za absolútne primeranú s prihliadnutím na všetky okolnosti posudzovanej veci, keď navždy stratil možnosť viesť plnohodnotný rodinný život spolu aj so synom, s ktorým mal vytvorený absolútne identický vzťah ako biologický rodič. Konaním žalovaného ad 1/ bola narušená celistvosť jeho rodiny, nakoľko nebohý žil v spoločnej domácnosti aj s ním. On ho vychovával od jeho 7. roku, ale už aj predtým v čase, keď chodil s jeho biologickou matkou. Za ten čas sa medzi nimi vytvorila silná citová väzba a syn ho považoval za otca. Právo na súkromie totiž zahŕňa aj právo fyzickej osoby vytvoriť a udržiavať vzťahy s inými ľudskými osobnosťami, najmä v citovej oblasti.

5. Pasívna legitímácia žalovaného v 1. rade vyplýva z jeho protiprávneho konania. Pasívna legitímácia žalovaného v 2. rade je daná tým, že ona bola prevádzkovateľom motorového vozidla, prevádzkou ktorého mu bola spôsobená predmetná nemajetková ujma. V danom prípade bol neoprávnený zásah do jeho osobnostných práv ako fyzickej osoby spôsobený niekým, kto bol použitý žalovaným v 2. rade ako právnickou osobou na realizáciu činnosti tejto právnickej osoby. Procesné postavenie intervenienta vyplýva z toho, že vozidlo riadil žalovaný v 1. rade a bolo predmetom povinného zmluvného poistenia uzavretého medzi žalovaným v 2. rade a intervenientom.

6. Žalovaný v 1. rade navrhoval žalobu žalobcu zamietnuť z dôvodu nedostatku jeho pasívnej vecnej legitímácie, pretože v čase dopravnej nehody plnil pracovné povinnosti vodiča ako zamestnanec žalovaného v 2. rade. Pokiaľ žalobcovi vznikla v súvislosti s dopravnou nehodou nemajetková ujma, zodpovedá za ňu jeho zamestnávateľ, t.j. žalovaný v 2. rade. Vzhľadom na to, že nemajetková ujma bola spôsobená pri plnení jeho pracovných povinností vodiča, ktorú vykonával pre žalovaného v 2. rade, a to na základe jeho poverenia, on nezodpovedá za túto nemajetkovú ujmu spôsobenú na chránených osobnostných právach žalobcu, ale ten subjekt, za ktorý túto činnosť vykonával, t.j. žalovaný v 2. rade.

7. Ďalej uviedol, že žalobcom požadovaná nemajetková ujma vo výške 30.000,- Eur nie je primeraná. Určenie výšky nemajetkovej ujmy je vecou súdu, pričom kritériami, ktorými sa musí súd pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy riadiť, sú závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Výška náhrady nemajetkovej ujmy nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi. Pozostalý rodič po zomretom v dôsledku trestného činu má nárok na vyplatenie odškodnenia maximálne v sume päťdesiatnásobku minimálnej mzdy, t.j. v sume 19.000,- Eur. Nevidí rozdiel medzi priznaním nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 513/2003 Z.z., kde zodpovedným subjektom je štát a priznaním nemajetkovej ujmy podľa Občianskeho zákonníka, kde zodpovedným subjektom môže byť fyzická či právnická osoba. Pri oboch právnych predpisoch sa jedná o ten istý inštitút, ktorého zmyslom je odškodnenie za zásah do práv na ochranu osobnosti. Okrem toho ide o zásah jednorázový, ktorý sa postupom času zmierňuje.

8. Žalovaný v 1. rade predložil potvrdenie o zamestnaní, z ktorého vyplýva, že u žalovaného v 2. rade bol zamestnaný od 09.08.2010 do 01.03.2015.

9. Žalovaný v 2. rade uviedol, že predpokladom pre vznik nároku na náhradu nemajetkovej ujmy je existencia ujmy žalobcu, porušenie právnej povinnosti, resp. protiprávny úkon /spočívajúci v konaní tretej osoby zodpovednej za narušenie osobnostných práv žalobcovi/ a príčinná súvislosť medzi touto ujmovou a protiprávnym konaním.

10. Pojmovými znakmi subjektívnych osobnostných práv sú absolútna povaha, imateriálny charakter, všeobecnosť a výlučnosť, zásadná neprevoditeľnosť, časová neobmedzenosť a nepremičateľnosť.

Pôsobia voči neobmedzenému, resp. neurčenému okruhu ostatných subjektov práv, ich predmetom sú výlučne nemajetkové hodnoty, patria každej fyzickej osobe "a priori" s rovnakým právnym postavením, výlučné oprávnenie nakladať počas celého života v medziach určených právnym poriadkom s jednotlivými stránkami svojej osobnosti patrí fyzickej osobe, nemožno ich scudzovať, deliť ich od nositeľa, upínajú sa na fyzickú osobu.

11. Občianskoprávna sankcia v podobe povinnosti poskytnúť nemajetkovú ujmu v peniazoch nemá charakter majetkovej škody podľa § 427 Občianskeho zákonníka, je výlučne spätá s osobou, ktorá neoprávnený zásah do osobnostných práv žalobcu na rodinný a súkromný život, mala vykonať. Neoprávneného zásahu do osobnostných práv žalobcu sa mal dopustiť žalovaný v 1. rade. Nakoľko žalovaný v 2. rade nie je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti spočívajúcej v úhrade nemajetkovej ujmy za neoprávnený zásah do osobnostných práv žalobcu, a preto voči žaloba nie je dôvodná, a preto žiadal žalobu ako neodôvodnenú zamietnuť pre absenciu pasívnej legitímácie.

12. K vyjadreniu žalovaného v 1. rade uviedol, že žalovaný v 1. rade v čase dopravnej nehody síce bol v pracovnom pomere k žalovanému v 2. rade, čo však nemožno bez skúmania ďalších okolností brať za to, že žalovaný v 1. rade je zbavený svojej zodpovednosti za zásah, ktorého sa dopustil a jednoducho bez ďalšieho mať za to, že je tým daná pasívna legitímácia len žalovaného v 2. rade. Žalovaný v 1. rade v čase vzniku dopravnej nehody riadil nákladné motorové vozidlo žalovaného v 2. rade, ako vodič bol povinný vždy riadne vyplniť a podpísať záznam o prevádzke vozidla nákladnej prepravy, ktorý presným spôsobom popisoval čas a miesto naloženia a vykládky tovaru, množstvo naloženého tovaru a ukončenie činnosti vodiča v konkrétnom čase. Taká stazka bola žalovaným v 1. rade riadne vyplnená, podpísaná a odovzdaná žalovanému v 2. rade. Podľa obsahu záznamu o prevádzke vozidla nákladnej dopravy č. 4025906 zo dňa 20.08.2013, žalovaný v 1. rade prišiel vozidlom do obce Č. dňa 20.08.2013 v čase o 23.40 hod. Na pridelenom nákladnom motorovom vozidle cez obec Č. prešiel, pričom následne došlo k dopravnej nehode dňa 21.08.2013 v čase o 00.10 hod. smerom do X. na Z. pred obcou Č., pričom nie je zrejmé, že by pre žalovaného v 2. rade ako právnickú osobu v rozhodnom čase realizoval nejakú činnosť. Podľa ich názoru žalovaný v 1. rade v čase dopravnej nehody nerealizoval pre žalovaného v 2. rade žiadne činnosti, ktoré by bolo možné považovať za také, ako na nich poukazuje žalovaný v 1. rade.

13. Analogické použitie ustanovenia § 853 v spojení s § 420 ods. 2 občianskeho zákonníka z dôvodu neexistencie miestneho, časového a vecného vzťahu k plneniu činnosti žalovaného v 1. rade v čase vzniku dopravnej nehody tak nepripadá do úvahy a jediným zodpovedným subjektom a pasívne vecne legitimovaným účastníkom v tomto súdnom konaní je tak žalovaný v 1. rade.

14. Občianskoprávna sankcia v podobe povinnosti poskytnúť nemajetkovú ujmu v peniazoch nemá charakter majetkovej škody podľa § 427 Občianskeho zákonníka, je výlučne spätá s osobou, ktorá neoprávnený zásah do osobnostných práv žalobcu na rodinný a súkromný život, mala vykonať. Neoprávneného zásahu do osobnostných práv žalobcu sa mal dopustiť žalovaný v 1. rade. Nakoľko žalovaný v 2. rade nie je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti spočívajúcej v úhrade nemajetkovej ujmy za neoprávnený zásah do osobnostných práv žalobcu, a preto voči nemu žaloba nie je dôvodná, a preto žiadal žalobu ako neodôvodnenú zamietnuť.

15. Žalovaný v 1. rade by automaticky nemal byť exkulpovaný z prípadnej zodpovednosti za zásah do osobnostnej sféry žalobcu, ku ktorému došlo a to len z dôvodu, že mal plniť úlohy v mene právnickej osoby. Rozsudkom Okresného súdu Rožňava zo dňa 16.06.2014 sp. zn. 1T/60/2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo dňa 19.11.2014 sp. zn. 6To/73/2014 bol žalovaný v 1. rade uznaný za vinného zo spáchania prečinu usmrtenia tým, že nevenoval dostatočnú pozornosť a nesledoval náležitým spôsobom situáciu v cestnej premávke. Je nepochybné, že žalovaný v 1. rade konal v rozpore so všeobecne záväznými predpismi na úseku bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky a konal tak protispoločensky. Konanie žalovaného v 1. rade preto nemožno subsumovať pod dopravnú nehodu vyvolanú osobitnou povahou prevádzkou vozidla, za ktorú vo všeobecnosti zodpovedá prevádzkovateľ vozidla. Žalovaný v 1. rade nevenoval dostatočnú pozornosť riadeniu vozidla, nesledoval náležitým spôsobom situáciu v cestnej premávke, čím je objektívne preukázaná skutočnosť, že toto konanie nie je okolnosťou, ktorá by bola vyvolaná osobitnou povahou prevádzky motorového vozidla a za týchto okolností nie je možné uvažovať o tom, že plnil úlohy zamestnávateľa pri spôsobení takéhoto nenapraviteľného následku.

16. Na strane motorového vozidla absentujú osobité okolnosti, ktoré objektívne nespôsobili vznik tragickej udalosti. Objektívne tu nie sú žiadne okolnosti, okrem tej, že žalovaný riadil motorové vozidlo, ktoré by smerovali k plneniu príkazu zamestnávateľa, či jeho pokyny pri plnení pracovných úloh, ale práve subjektívne konanie jednotlivca, ktorý spôsobil nenapraviteľný následok. Len samotné konštatovanie žalovaného v 1. rade, že bol v pracovnom pomere k zamestnávateľovi a riadil vozidlo pri plnení úloh zamestnávateľa nestačí, aby sa takto ľahkovážne zbavoval zodpovednosti za nenapraviteľný následok.

17. Zákon o povinnom zmluvnom poistení rovnako ako Občiansky zákonník nepozná a neupravuje pojem zodpovednosť za nemajetkovú ujmu, nie je ani obsiahnutá v legálnej definícii pojmu škoda či zodpovednosť za škodu a len pomocou výkladových pravidiel ustanovených smernicami EÚ a rozhodnutiami súdneho dvora EÚ možno pristúpiť a posúdiť, či v danom prípade, aj keď výslovná právna úprava absentuje, zahrnutie pojmu nemajetková ujma do pojmu škoda či zodpovednosti za škodu je v súlade s týmito smernicami, ktoré však primárne zaväzujú len jednotlivé členské štáty EÚ.

18. V rámci doterajšej judikatúry súdy prevažne aplikovali obranu poisťovateľov o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie v konaniach o zaplatenie nemajetkovej ujmy v peniazoch pri porušení práva na ochranu osobnosti pozostalým tak, že také návrh voči poisťovní zamietali pre nedostatok pasívnej vecnej legitímácie. Medzi výluky z poisťnej zmluvy uzatvorenej s poisťovateľom nespadá náhrada nemajetkovej ujmy, či nároky pozostalých v prípade zásahu do osobnostných práv.

19. Intervenient Generali Poisťovňa, a.s. má právny záujem na výsledku sporu, a to napriek tomu, že zastáva názor, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch za zásah do súkromného a rodinného života, ku ktorému dochádza usmrtením pri dopravnej nehode, nespadá do rozsahu poisťného krytia povinného zmluvného poistenia. Právny záujem osvedčuje tým, že právna otázka uvedená v predchádzajúcej vete nie je ešte judikatúrou definitívne vyriešená. Za tejto nejednoznačnej situácie preto nemožno vylúčiť, že žalovaný /v prípade neúspechu v spore/ si uplatnia náhradu žalobcovi prisúdenej náhrady nemajetkovej ujmy voči poisťovní.

20. Náhrada nemajetkovej ujmy poškodených nie je zahrnutá v rozsahu poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Poukázali na uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 20.04.2011, sp. zn. 4Cdo 168/2009, v ktorom sa Najvyšší súd SR detailne zaoberal vzťahom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch a poisťného plnenia a z ktorého jasne vyplýva separácia náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch za zásah do osobnostných práv usmrtením blízkej osoby a náhrady škody podľa ust. § 415 a nasl. Občianskeho zákonníka. Podobne Najvyšší súd SR vo svojom rozhodnutí zo dňa 31.03.2016 sp. zn. 3Cdo/301/2012 dospel k záveru, že poisťovňa nie je v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch za zásah do práva na ochranu osobnosti pozostalých po obeti dopravnej nehody pasívne legitimovaná. Pri nárokoch podľa § 13 Občianskeho zákonníka je možné uplatňovať ujmu len voči osobe, ktorá sa takéhoto zásahu do integrity osobnosti dopustila.

21. Nárok žalobcu považujú za neprimerane vysokú, a to aj s ohľadom na skutočnosť, že išlo o nevlastného syna žalobcu. Súd by mal zohľadniť aj štandardne priznávané sumy v obchodných konaniach, pričom priznanie nadhodnotených súm titulom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch by mohlo predstavovať prostriedok neoprávneného obohacovania sa. Zmyslom zadosťučinenia nie je zábazpeka, zdroj obživy, či náhrada príjmov; nemôže ísť ani o neprimerané obohatenie. Preto navrhovali, aby súd v navrhovanom rozsahu žalobe nevyhovel a požadovanú náhradu nemajetkovej ujmy žalobcovi znížil, prípadne vôbec nepriznal.

22. Súd z pripojeného spisu 1T 60/2014 zistil, že rozsudkom tunajšieho súdu zo dňa 16.06.2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo dňa 19.11.2014, sp. zn. 6 To 73/2014 bol E. U. ako vodič nákladného auta bol uznaný vinným zo spáchania prečinu podľa § 149/1, 2a Trestného zákona.

23. Na tunajšom súde prebieha konanie na návrh žalobkyne P. C. pod sp. zn. 12C/93/2016, v ktorom konaní žalobkyňa uviedla, že sa nedá opísať bolesť, ktorú prežíva a je to v jej duši a syn jej strašne chýba. Blíži sa deň jeho smrti a Vianoce, ale ona sa nevie ničomu tešiť. Nič jej nedáva zmysel a z ničoho nie je šťastná. Žili v spoločnej domácnosti a mali veľmi pekný citový vzťah. Má síce ešte dcéry, avšak oni nemôžu nahradiť syna.

24. Žalovaný v 2. rade v písomnej záverečnej reči trval na svojich doterajších ústnych aj písomných vyjadreniach.

25. V zmysle ust. § 11 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

26. V zmysle ust. § 13 ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie.

27. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

28. Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

29. Základnými podmienkami v občiansko-právnej zodpovednosti za zásah do práv chránených ust. § 11 Občianskeho zákonníka je existencia zásahu, ďalej podmienka neoprávnenosti, či protiprávnosti takéhoto zásahu, ďalej existencia nemajetkovej ujmy a príčinná súvislosť medzi takýmto neoprávneným zásahom a vznikom nemajetkovej ujmy. O zásah do chránených práv môže ísť len vtedy, keď ide o taký útok, ktorý je objektívne spôsobilý vyvolať nemajetkovú ujmu. Zásah spočíva buď v porušení alebo aspoň v ohrození osobnosti fyzickej osoby. Zásah musí byť objektívne spôsobilý ohroziť česť a dôstojnosť fyzickej osoby tak, že vzniká konkrétne nebezpečenstvo zníženia vážnosti jej postavenia v spoločnosti. Objektívna spôsobilosť narušiť alebo ohroziť právo ďalej znamená, že sa nevyžaduje vyvolanie následkov a teda ani povinnosť žalobcu ich preukázať. Táto povinnosť mu však vzniká v prípade uplatňovania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, kde predpokladom úspešnosti žaloby je dôkaz, že k ujme už došlo. Takýto zásah môže ísť len za splnenia podmienky jeho verejnosti. Nemožno spravidla hovoriť o splnení podmienky verejnosti, ak k zásahu dôjde pri rozhovore medzi 4 očami. Z tejto zásady teória pripúšťa výnimky v prípadoch, ak k takému zásahu dôjde síce dôjde medzi 4 očami, ale na verejne prístupnom mieste. Z hľadiska intenzity musí ísť o zásah, ktorý je objektívne spôsobilý ohroziť morálnu integritu fyzickej osoby tak, že hrozí konkrétne nebezpečenstvo zníženia vážnosti.

30. Splnením podmienky zásahu do chráneného práva je dôkaz o tom, že je objektívne spôsobilý privodiť nemajetkovú ujmu tým, že znižuje česť a dôstojnosť konkrétnej fyzickej osoby u iných najmä ak ide o nepravdivé skutkové tvrdenia alebo o zásah týkajúci sa súkromného života dotknutej osoby. O takýto zásah ide v takom prípade vždy, keď je tvrdenie nepravdivé.

31. Ustanovenie § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka upravuje 3 základné typy žalôb: žaloba zdržovacia - negatívna - na upustenie od neoprávnených zásahov, odstraňovacia žaloba - na odstránenie následkov neoprávnených zásahov, satisfakčná žaloba - na poskytnutie primeraného zadosťučinenia a na zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch.

32. Žaloba na zaplatenie nemajetkovej ujmy v peniazoch môže byť úspešná len za predpokladu dôkazu, že sú splnené podmienky pre vyhovieť žalobe na poskytnutie primeraného morálneho zadosťučinenia, pričom však takéto morálne zadosťučinenie sa javí ako nepostačujúcim. Žalobca musí preukázať, že nepostačuje samotné morálne zadosťučinenie, musí žalobca preukázať, že došlo k reálnemu zníženiu jeho vážnosti v spoločnosti a dôstojnosti, a to dokonca v značnej miere. Podmienkou značnej miery zníženej dôstojnosti či vážnosti fyzickej osoby je spravidla splnená v prípade zásahu v médiách a v tlači. Nemožno ju mať za splnenú v prípadoch zásahu, ktorý sa stal známy len úzkemu okruhu osôb, ktorý pretrvával len krátky čas a ktorý z hľadiska svojej formulácie nemožno považovať za zásah značne znižujúci dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosti v spoločnosti. Pociťovanie nemajetkovej ujmy spočívajúce v znížení dôstojnosti fyzickej osoby alebo jeho vážnosti v spoločnosti v značnej miere, je treba hodnotiť vždy objektívne s prihliadnutím ku konkrétnej situácii, za ktorej k neoprávnenému zásahu došlo, ako aj k osobe postihnutej fyzickej osoby, predovšetkým k jej veku a postaveniu.

33. Žalobca podanou žalobou sa domáhal zaplattenia nemajetkovej ujmy v peniazoch z dôvodu, že žalovaní zasiahli do jeho osobnostných práv tým, že žalovaný v 1. rade ako zamestnanec žalovaného v 2. rade spôsobil dopravnú nehodu, pri ktorej zomrel jeho nevlastný syn. O nevlastného syna sa staral od malička a žili spolu ako jedna rodina. Nevlastný syn dosahoval dobré vyučovacie výsledky a vyvíjal aj mimoškolské aktivity o čom predložil nespočetné diplomy. Spolu chodili aj na výlety a nakoľko manželka pracovala v zahraničí, on vlastne zabezpečoval starostlivosť o neho. Strata nevlastného syna hlboko zasiahla hlavne do ich rodinného života. Od tragickej udalosti nechodia na dovolenky. Žalobca preukázal, že došlo k zásahu do jeho osobnostných práv hlavne v jeho rodinnom živote, pretože spolu s manželkou to psychicky veľmi ťažko znášajú ešte aj v súčasnom období a tento stav pretrváva aj v súčasnom období. Teda ide o zásah, ktorý hrubým spôsobom zasiahol do osobnostných práv žalobcu, a preto súd priznal žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

34. Pri priznaní nemajetkovej ujmy súd vychádzal z rozhodnutí rôznych súdov, napr. z rozhodnutia Krajského súdu v Trnave sp. zn. 24 Co 479/2012 /za smrť syna pri dopravnej nehode bola priznaná náhrada vo výške 25.000,- Eur/, z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 2Cdo 154/2010 / za smrť dcéry pri dopravnej nehode bola priznaná náhrada vo výške 17.000,- Eur/, z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 1 MCdo 10/2013 / za smrť syna pri dopravnej nehode bola priznaná náhrada vo výške 8.300,- Eur/. K zásahu do osobnostných práv žalobcu došlo usmrtením jeho nevlastného syna, a preto súd priznanú náhradu považuje za primeranú zásahom do jeho osobnostných práv spôsobením do jeho citového života. Súd pri určení výšky prihliadol aj na okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu práva, a to že k usmrteniu nevlastného žalobcu došlo pri dopravnej nehode, pričom zo strany žalovaného v 1. rade nešlo o úmyselné konanie. Pritom zmyslom zadostučinenia nie je zábezpeka, zdroj obživy, či náhrada príjmov.

35. Súd zaviazal nahradiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy žalovaného v 2. rade v zmysle ust. § 420 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka a žalobu voči žalovanému v 1. rade zamietol.

36. V zmysle ust. § 420 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti.

37. Škoda je spôsobená právnickou osobou alebo fyzickou osobou, keď bola spôsobená pri ich činnosti tými, ktorých na túto činnosť použili. Tieto osoby samy za škodu takto spôsobenú podľa tohto zákona nezodpovedajú; ich zodpovednosť podľa pracovnoprávných predpisov nie je tým dotknutá.

38. V konaní bolo nepochybne dokázané, že dopravnú nehodu a teda aj smrť syna žalobcu spôsobil žalovaný v 1. rade ako zamestnanec žalovaného v 2. rade /potvrďuje to písomná pracovná zmluva ako aj stazka/ a je nepochybné, že pracovnú cestu vykonával na pokyn žalovaného v 2. rade. Z hľadiska obsahu a účelu sú zodpovednostným vzťahom vzniknutým v dôsledku zásahu do osobnostných práv najbližšie zodpovednostné vzťahy v zmysle ust. § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka. V danom zodpovednostnom právnom vzťahu vystupuje na jednej strane ten, kto sa dopustil protiprávneho konania a na druhej strane ten, komu týmto protiprávnym konaním vznikla určitá ujma. Žalovaný v 1. rade ako vodič nákladného motorového vozidla bol v čase protiprávneho konania zamestnancom žalovaného v 2. rade a jazdu vykonával v rámci plnenia jeho pracovných povinností. Preto pôvodcom zásahu do osobnostných práv žalobcu je žalovaný v 2. rade ako prevádzkovateľ motorového vozidla.

39. V zmysle ust. § 81 CSP intervenient je ten, kto sa zúčastňuje na konaní popri žalobcovi alebo žalovanom a má právny záujem na výsledku konania.

40. V tomto konaní intervenient má právny záujem na výsledku konania, pretože so žalovaným v 2. rade mal v čase dopravnej nehody uzavretú poisťovnú zmluvu zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.

41. Výrok právoplatného rozsudku je záväzný subjektívne, teda pre žalobcu a žalovaného. Ak je rozsudok záväzný subjektívne iba medzi stranami sporu, platí, že voči intervenientovi záväzný nie je. Kým v priebehu konania majú intervenient a strana, ktorú podporuje, spoločný záujem, táto situácia sa zmení, ak strana spor prehrá. Po prehre sporu strana, ktorú intervenient podporoval, uplatní voči intervenientovi určité právo. Ak nedôjde k uspokojeniu alebo k mimosúdnej urovnaniu uplatneného práva, prichádza do úvahy potenciálny /sekundárny/ spor.

42. Výrok o trovách konania sa opiera o ust. § 255 ods. 1 CSP a žalovaného v 2. rade zaviazal nahradiť žalobcovi trovy konania, pretože aj keď žalobca nemal v konaní plný úspech, ale rozhodnutie záviselo od úvahy súdu. Nebolo by spravodlivé a v súlade so satisfakčnou funkciou nemajetkovej ujmy požadovať od žalobcu, aby svoju ujmu podceňoval iba preto, aby potom nemusel hradiť trovy konania. Pri náhrade trov konania súd posudzoval čo je základné a čo sprevádzajúce. Za základné sa považuje rozhodnutie, že do žalobcovho práva bolo zasiahnuté. Výška nemajetkovej ujmy je potom druhotná a nadväzujúca.

43. Výrok o trovách konania medzi žalobcom a žalovaným v 1. rade a intervenientom sa opiera o ust. § 257 ods. 1 CSP a náhradu trov konania nepriznal z dôvodov hodných osobitného zreteľa a s prihliadnutím na výnimočné okolnosti. Priznanie náhrady trov konania vo vzťahu medzi žalobcom a žalovaným v 1. rade by bolo neprimeranou tvrdosťou voči žalovanému v 1. rade vzhľadom na okolnosti jeho protiprávneho nedbanlivostného konania. Voči intervenientovi nepriznal náhradu trov konania z dôvodu, že žalovaný v 2. rade, na strane ktorého vystupoval, v konaní nemal úspech.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu možno podať odvolanie cestou tunajšieho súdu na Krajský súd v Košiciach do 15 dní od jeho doručenia v 3 vyhotoveniach.

Podľa § 363 CSP v odvolaní sa má popri všeobecných záležitostiach /§ 127 ods. 1 CSP/ uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Podľa § 365 ods. 1 CSP odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej možno odôvodniť len tým, že

a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 389 ods. 1, 2

b/ konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,

c/ súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,

d/ súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,

e/ doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené /§ 389 ods. 1, písm. c)/,

f/ rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Ak povinný dobrovoľne nespĺní čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona; ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia /§ 370 ods. 1 CMP/.